

95-500

BELASTINGEN EN RECHTSVORMEN VOOR POPMUZIKANTEN

BOEKMAN*stichting*

Studiecentrum voor kunst, cultuur en beleid

Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
telefoon bibliotheek 020-624 37 39

De uitleentermijn bedraagt 4 weken. Mits tijdig aangevraagd is verlenging met 4 weken mogelijk, tenzij de publikatie inmiddels is gereserveerd.

De uitleentermijn is verstreken op:

--	--	--

STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND

101.167.03: 8.071.1-8.071.2: 396.2: 347 (041) (492) = 10

95-500

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

B E L A S T I N G E N

E N R E C H T S V O R M E N

V O O R

P O P M U Z I K A L E N

1 Inleiding	pag.3
2 Rechtsvormen	pag.3
3 Welke rechtsvorm voor welke band/artiest	pag.10
4 Belastingregels voor artiesten	pag.16
5 Inkomstenbelasting	pag.23
6 Ondernemer of niet?	pag.26
7 BTW	pag.27
8 Termen	pag.30
9 Tot slot	pag.32
10 Adressen	pag.32
11 Bronnen	pag.33

INLEIDING

'Moeten we nu een stichting worden?' is een veelgestelde vraag van bands die net beginnen met optreden. Het begon allemaal zo leuk met liedjes maken in de oefenruimte, maar plotseling worden ze geconfronteerd met zaken als loonverdelingsverklaringen, BTW en - niet te vergeten - een boekhouding. Komt de band verder en gaat er echt geld verdiend worden, dan rijzen er weer andere vragen: 'Moeten we een BV worden?' In deze brochure willen we over dit soort zaken duidelijkheid verschaffen. In het volgende hoofdstuk omschrijven we een groot aantal rechtsvormen. Hoofdstuk 3, Welke rechtsvorm voor welke artiest/band, gaat in op een aantal praktijkvoorbeelden.

Zijdelings komt de uitkeringsproblematiek aan de orde. Meer over RWW- en WW-uitkeringen is te vinden in de brochure WW en RWW voor popmuzikanten.

RECHTSVORMEN

Als je met een groep optreedt en je bent niet ondergebracht in een stichting, vereniging of iets dergelijks, dan ben je voor de wet toch 'iets'. Je bent een rechtsvorm, of je dit nu wilt of niet. Een rechtsvorm is dus een soort wettelijk omhulsel. Afhankelijk van wat je precies als groep doet, optreden, T-shirts verkopen, loon uitbetalen aan de leden, zullen de overheid en de fiscus je band beschouwen als informele vereniging, VOF of maatschap. Dit zijn rechtsvormen zonder rechtspersoonlijkheid. Je kunt er ook voor kiezen een rechtspersoon te worden. Daarvoor moet je naar de notaris. Er moeten statuten gemaakt worden en de rechtspersoon moet worden ingeschreven in het stichtingen- of handelsregister van de Kamer van Koophandel. Een rechtspersoon fungeert als een natuurlijk persoon, een mens dus, en kan handelingen verrichten. Bijvoorbeeld: een stichting kan een versterker kopen. De versterker is dan eigendom van de stichting. De informele vereniging, VOF en maatschap kunnen ook wel een versterker kopen, maar deze is dan gezamenlijk bezit van de leden van de rechtsvorm. Bij een rechtspersoon is sprake van 'afgescheiden vermogen'. Als een band bijvoorbeeld is ondergebracht bij een stichting die apparatuur koopt waarvan de band gebruik kan maken, dan moet die stichting, en niet de band, er voor zorgen dat de spullen worden betaald.

Wat voor veel bands belangrijk is, is dat een rechtspersoon een inhoudingsplichtigeverklaring kan aanvragen. Men kan dan voor een 'uitkoopsom' optreden, waarbij de zaal waar de band speelt geen lasten hoeft af te dragen. Deze verantwoordelijkheid is dan overgedragen aan de rechtspersoon waarbij de band is aangesloten. Veel bands kiezen voor een de stichtings- of verenigingsvorm om het binnenkomende en uitgaande geld duidelijk voor sociale dienst en fiscus te scheiden. Strikt genomen is dit niet echt nodig, maar gezien de problemen die zich in de praktijk voordoen, kan een dergelijke constructie voordelen hebben. Hierbij moet worden opgemerkt dat het werken onder de paraplu van een stichting of vereniging muzikanten met een RWW-uitkering niet vrijwaart van problemen met de sociale dienst (zie ook de brochure WW en RWW voor popmuzikanten).

Het feit dat veel particuliere en overheidsfondsen alleen subsidies geven aan rechtspersonen, zou ook een reden kunnen zijn om hiervoor te kiezen. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, mogen stichtingen en verenigingen opereren als bedrijf. Er mag alleen geen winst worden uitgekeerd. Er mag wel winst worden gemaakt, maar die moet ten goede komen aan de doelstelling van de stichting (CD-opnamen bijvoorbeeld).

Hier volgen een overzicht en een korte omschrijving van rechtsvormen. Daarna zullen we ingaan op welke rechtsvorm voor wat voor soort band de meest geschikte is.

RECHTSPERSONEN EN OVERIGE RECHTSVORMEN

Rechtspersoon (oprichten bij notariële akte)

Stichting

Vereniging

NV

BV

Coöperatieve Vereniging

Overige rechtsvormen (notariële akte is niet verplicht)

Eenmanszaak

Maatschap

VOF

Informele vereniging

Commanditaire vennootschap

STICHTING

Een stichting is een rechtspersoon zonder leden. De stichtingsvorm is ontstaan vanuit de (kerkelijke) liefdadigheid. Uit liefdadigheidsoogpunt werden gelden ingezameld en die moesten worden beheerd en uitgekeerd aan de nooddriftigen. Nog steeds komen dergelijke stichtingen in ons land veel voor en aan de wettelijk verplichte vorm van de stichting merk je dat deze rechtspersoon uit een niet-commerciële sfeer komt. Een stichting moet statuten hebben. Ook heeft de stichting een verplicht orgaan: het bestuur. Het doel van een stichting mag niet zijn het maken van winst. Ook mag het doel van een stichting niet zijn het doen van uitkeringen aan de oprichter(s) of aan leden van het bestuur. De leden van het bestuur mogen wel een beloning en/of een onkostenvergoeding ontvangen voor hun bestuurswerk. Een stichting *mag* wel winst maken. Ook mag een stichting mensen in dienst nemen en uitkeringen doen die een ideële of sociale strekking hebben. Leden van een band kunnen dus in dienst zijn van een stichting.

Een stichting is eigenlijk een heel ouderwetse, ondemocratische rechtsvorm. Toch maken veel bands gebruik van de stichtingsvorm om het met optredens verworven geld te beheren. Omdat de bestuurders geen loon van de stichting mogen ontvangen, wordt vaak aan ouders, vrienden en kennissen gevraagd in het bestuur zitting te nemen. Zo kan de stichting dus aan leden van de band een 'uitkering' geven die een 'ideële of sociale' strekking heeft. De vraag is of bands die gebruik maken van een stichting zich realiseren dat het bestuur formeel alle zeggenschap over het bandgeld heeft en zichzelf er niets meer over te zeggen hebben. *Als er instrumenten op naam van de stichting worden gezet, zijn de instrumenten ook echt van de stichting.* Wil een bandlid zijn ingebrachte instrument terug op zijn naam hebben, dan moet het worden teruggekocht. Er zijn ook constructies te bedenken waarbij iedereen z'n instrument houdt en daarvoor regelmatig een vergoeding krijgt.

Een beperkte inspraak van een aantal niet-bestuursleden (bijvoorbeeld de band) kan worden verworven door hierover iets in de statuten op te nemen. Er kan bijvoorbeeld een Raad van Toezicht, bestaande uit de bandleden, in het leven worden geroepen. Een stichting die wordt opgericht om het geld van een band te beheren, kan het beste een zo ruim mogelijke doelstelling hebben, bijvoorbeeld: 'Het stimu-

leren van muziekbeoefening in de ruimste zin des *waards*!. Macht een band die is *andergebracht* bij een stichting *platseling daarbrecen*, dan is het heel goed mogelijk dat de stichtings*varm* blijft bestaan. De bandleden kunnen in dat geval in dienst treden van de stichting.

- * *Vaarnaamste kenmerken*: bestuur beslist, *andemacratistische* structuur tenzij in de statuten uitdrukkelijk anders bepaald.
- * *Aansprakelijkheid*: bestuur is niet aansprakelijk *vaar* schulden, tenzij de stichting een *anderneming* drijft. Deze aansprakelijkheid geldt in ieder geval voor belasting- en premieschulden. De bestuurders zijn *haafdelijk* aansprakelijk *vaar* schulden die ontstaan *daar* wanbeleid.
- * *Inschrijving Kamer von Koophandel*: inschrijving in het Stichtingenregister van de KvK is verplicht.
- * *Geschikt vaar band*: ja, *vaar* *praf*- en amateurbands. Ongeschikt voor bands die veel winst maken aangezien er wel salaris, maar geen winst uitbetaald kan *warden*.

V E R E N I G I N G

Het gr^{ate} verschil tussen een vereniging en een stichting is dat een vereniging niet alleen een bestuur, maar *aak* leden kent. De ledenvergadering neemt de besluiten. *Farmeel* is het *dael* van een vereniging altijd de samenwerking van de leden. *Harmanieverenigingen* zijn hiervan een *gaed vaarbeeld*. Als een band de *verenigingsvarm* kiest zijn de bandleden - net als bij de *harmanie af fanfare* - lid van de vereniging. Als deelnemers aan de ledenvergadering hebben zij medezeggenschap over wat er met het verenigingsgeld gebeurt. *Vaar* de rest zijn de *magelijkheden* van een band om in *verenigingsvarm* te *apereren* dezelfde als bij een stichting.

- * *Vaarnaamste kenmerken*: ledenvergadering beslist, doel is samenwerking van de leden.
- * *Aansprakelijkheid*: bestuur is niet aansprakelijk *vaar* schulden, tenzij de vereniging een *onderneming* drijft. Deze aansprakelijkheid geldt in ieder geval *vaar* belasting- en premieschulden. De bestuurders zijn *hoafdelijk* aansprakelijk *vaar* schulden die ontstaan *daar* wanbeleid.

- * *Inschrijving Kamer van Koophandel*: inschrijven in het Verenigingenregister van de KvK is verplicht.
- * *Geschikt voor band*: ja, voor prof- en amateurbands. Ongeschikt voor bands die veel winst maken aangezien er wel salaris, maar geen winst uitbetaald kan worden.

N V

Deze bedrijfsvorm wordt doorgaans niet gebruikt door bands en blijft hier dus onbesproken.

B V

Voluit heet de BV: besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Dit heeft te maken met het feit dat de aandeelhouders niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor eventuele schulden. De BV komt voor bands of artiesten in zicht als er erg veel geld binnenkomt. Eigenaars van een BV zijn de aandeelhouders. Die zijn er dus altijd, hoe klein de BV ook is. Als een band een BV wil oprichten moet er een minimaal aandelen kapitaal zijn van f 40.000,-. Dit hoeft geen contant geld te zijn, maar kan in specifieke gevallen bijvoorbeeld ook bestaan uit 'goodwill', dus de waarde die je als band vertegenwoordigt.

De BV wordt meestal opgericht uit fiscale overwegingen. Als een band een jaarinkomen verwacht van meer dan f 150.000,- per bandlid kan zij erover gaan denken een BV op te richten. Globaal is bij het oprichten van een BV het achterliggende idee dat je meer kwijt bent aan inkomstenbelasting dan aan vennootschapsbelasting, waaraan de winst van een BV is onderworpen.

- * Voornaamste kenmerken: aandeelhouders zijn eigenaar; eigenaar en bestuur kunnen dezelfde zijn; is onderworpen aan vennootschapsbelasting.
- * Aansprakelijkheid: bestuur is hoofdelijk aansprakelijk voor schulden door wanbeleid.
- * *Inschrijving Kamer van Koophandel*: verplichte inschrijving in het Handelsregister van de KvK.
- * *Geschikt voor band*: Ja, voor professionele bands waarvan de leden meer dan f 150.000,- per jaar verdienen.

COÖPERATIEVE VERENIGING

De coöperatieve vereniging is een soort kruising tussen een vereniging en een bedrijf. Het is een commerciële vereniging. Het grote verschil met een gewone vereniging is dat de CV als doel heeft winst te behalen en wel speciaal voor de leden. De leden van de CV blijven zelfstandig. De door de wet gestelde regels voor een vereniging met betrekking tot bijvoorbeeld het bestuur en de ledenvergadering gelden ook voor de CV.

- * *Voorname kenmerken:* doel is winst maken; leden blijven zelfstandig.
- * *Aansprakelijkheid:* leden zijn voor gelijke delen aansprakelijk voor schulden, tenzij de aansprakelijkheid in de statuten anders is geregeld.
- * *Inschrijving Komer von Koophandel:* verplichte inschrijving in het Handelsregister van de KvK.
- * *Geschikt voor band:* ja, voor band die de bedoeling heeft professioneel te worden en waarvan de leden niet in dienstverband willen, maar zelfstandig willen blijven.

EENMANSZAAK

De eenmanszaak is precies wat het woord zegt: een bedrijf van één persoon. Als je zelfstandig een bedrijf uitoefent, geen samenwerkingsverband bent aangegaan met anderen en niet voor een andere bedrijfsvorm hebt gekozen, zoals een BV, dan ben je automatisch een eenmansbedrijf. Statuten en een bezoek aan de notaris zijn niet nodig. Wel ben je als ondernemer verplicht een goede boekhouding bij te houden. Een band kan nooit een eenmansbedrijf zijn. Een solo-artiest, die bijvoorbeeld met een begeleidingstape optreedt, kan dat wel zijn. Een eenmansbedrijf kan mensen, bijvoorbeeld technici, in dienst hebben.

- * *Voorname kenmerk:* bedrijf van één persoon.
- * *Aansprakelijkheid:* eigenaar is aansprakelijk voor schulden, ook met zijn privévermogen.
- * *Inschrijving Komer von Koophandel:* niet nodig als er alleen wordt opgetreden. Als er handel wordt gedreven (bijvoorbeeld verkoop van CD's) wel verplicht.
- * *Geschikt voor band:* nee, wel voor solo-artiest.

M A A T S C H A P / V O F

Maatschap en VOF (Vennootschap *ander Firma*) zijn beide een *saart* paraplu waaronder twee *af* meer mensen samenwerken, die zelfstandig blijven en dus niet in *laondienst* zijn. Het *dael* is winst te behalen en die te delen. Een maatschap wordt vaak gebruikt *daar* mensen die eenzelfde *beraep* hebben, *zaals* artsen.

De VOF *apereert* meestal - in tegenstelling *tat* de maatschap - *ander* één naam, *zaals* VOF De Kunst. Het verschil tussen maatschap en VOF is *theoretisch*. Nieuwe regelgeving van de *averheid* zal *erbaar* *zorgen* dat beide *varmen* binnenkort *samen-smelten*. Er zal dan *nag* één samenwerkingsverband bestaan. *Vaar* het *aprichten* van een maatschap *af* VOF is geen *natariële* akte *nadig*. Er *warden* tussen de *campagnans* wel afspraken gemaakt; het beste is het als dit schriftelijk gebeurt.

- * *Vaarnaamste kenmerken*: samenwerkingsverband; *compagnans* blijven zelf standig.
- * *Aansprakelijkheid*: de *campagnans* zijn *haafdelijk* aansprakelijk *vaar* schulden.
- * *Inschrijving Kamer van Kaaphandel*: niet *nadig* als er alleen *wardt* *apgetreden*. Als er *handel* *wardt* *gedreven* (*bijvaarbeeld* *verkaap* van CD's) wel *verplicht*.
- * *Geschiedt vaar band*: ja, *vaar* *professionele* band.

C O M M A N D I T A I R E V E N N O O T S C H A P

Een CV is net als de maatschap en de VOF een samenwerkingsverband van een aantal mensen die een bedrijf *uitaefenen*. Het verschil met de VOF en de maatschap is dat er bij de CV *aak* 'stille' *vennoten* zijn. Zij brengen alleen kapitaal *binnen* en *mogen* niet naar buiten *tæ* *aptreden* namens het bedrijf.

- * *Vaarnaamste kenmerken*: samenwerkingsverband als V.O.F en maatschap, met een *af* meer *vennoten* die alleen kapitaal *inbrengen*.
- * *Aansprakelijkheid*: de *beherende* *vennoten* zijn *valledig* aansprakelijk *vaar* het geheel van de schuld. *Degenen* die alleen kapitaal *inbrengen* zijn aansprakelijk *tat* het bedrag dat ze hebben *geïnvesteerd*.
- * *Inschrijving Kamer van Kaaphandel*: niet *nadig* als er alleen *wardt* *apgetreden*. Als er *handel* *wardt* *gedreven* (*bijvaarbeeld* *verkaap* van CD's) wel *verplicht*.
- * *Geschiedt vaar band*: *ap* zich niet *angeschikte*, wel *angebruikelijke* *rechtsvarm* *vaor* band.

INFORMELE VERENIGING

De informele vereniging is een groep mensen die gezamenlijk naar buiten treedt maar die geen rechtspersoon en ook geen bedrijf (VOF, Maatschap) zijn. De IV heeft geen winstoogmerk. De informele vereniging kan dezelfde structuur hebben als de vereniging. Als je optreedt met een band, waarbij geen loon wordt uitbetaald en je bent niet ondergebracht in een rechtspersoon, zullen de wetgever en de fiscus je beschouwen als informele vereniging.

- * *Belangrijkste kenmerk:* men treedt gezamenlijk naar buiten, maar is geen bedrijf of rechtspersoon.
- * *Aansprakelijkheid:* leden zijn aansprakelijk voor het geheel van de schuld.
- * *Inschrijving Kamer van Koophandel:* niet verplicht.
- * *Geschikt voor band:* ja, veel bands zijn IV zonder dat ze dat zelf in de gaten hebben.

N.B. Niet alleen BV's maar ook stichtingen en verenigingen kunnen onderworpen zijn aan vennootschapsbelasting als zij een onderneming drijven. Vennootschapsbelasting is een belasting over winst van ondernemingen, die we hier verder buiten beschouwing laten.

WELKE RECHTSVORM VOOR WELKE BAND/ARTIEST

Welke rechtsvorm is nu voor *mijn* band geschikt, vraag je je misschien nog steeds af. Aan een deskundige op dit gebied hebben we een aantal praktijkvoorbeelden voorgelegd met de vraag wat voor de betreffende band de beste rechtsvorm is. Termen als loonverdelingsverklaring en zelfstandigheidsverklaring kun je opzoeken in hoofdstuk 4, Belastingregels voor artiesten.

A) T H E A M A T E U R S

The Amateurs bestaan een half jaar en hebben in dat half jaar voornamelijk gerepeteerd. Nu gaan ze optreden en komt er dus geld binnen. The Amateurs zien hun band puur als hobby en willen zo weinig mogelijk met de fiscus te maken hebben. Een aantal leden van de band heeft een RWW-uitkering en een aantal werkt in loondienst. De mensen die een uitkering hebben willen geen gezeur met de Gemeentelijke Sociale Dienst (GSD) over hun hobby.

De deskundige: 'Feitelijk zijn The Amateurs nu een informele vereniging. Dat kunnen ze voorlopig blijven. Ze hoeven dus geen stichting of vereniging op te richten. Zolang ze niet al te veel verdienen, kunnen ze werken met een loonverdelingsverklaring op nihil. De verdiensten vloeien dan allemaal naar de bandkas van waaruit zaken als de bushuur, de huur van de oefenruimte, mailingen en demo's kunnen worden betaald. De loonverdelingsverklaring wordt ondertekend door een van de bandleden die als 'leider' fungeert. Dit kan het beste iemand zijn die geen RWW-uitkering heeft, maar dat hoeft niet per se. De band moet wel een goede boekhouding bijhouden en mag geen loon uitbetalen, als ze geen problemen wil krijgen met de fiscus. Betaalt de band wel loon uit, dan moet men zelf voor de afdrachten zorgen.

Zouden de bandleden allemaal een RWW-uitkering hebben, dan is het verstandiger om wel een rechtspersoon te kiezen om de activiteiten onder te brengen. Dit om een duidelijke scheiding te hebben tussen het privé-inkomen en het bandinkomen. Het is niet echt noodzakelijk om voor een rechtspersoon te kiezen, maar het maakt het allemaal wat duidelijker voor de buitenwereld. Een stichting of vereniging komt in dit geval in aanmerking. Ga niet als band zelf in het bestuur zitten. Kies je voor een vereniging, dan worden de bandleden daar lid van. Kies je voor een stichting, dan 'beheert' deze het geld van de band. Verder is er eigenlijk geen relatie tussen de stichting en de band. Wel moeten de activiteiten van de band (muziek maken) binnen de doelstellingen van de stichting vallen. Overigens vrijwaart optreden onder de naam van een stichting je niet in alle gevallen van problemen met de sociale dienst.' (Zie ook de brochure WW en RWW voor popmuzikanten).

B) M O R E

De band More is een flinke stap verder dan The Amateurs. More speelt regelmatig in het clubcircuit en vraagt per optreden ongeveer 1500 gulden. De band werkt nog wel met een loonverdelingsverklaring op nihil. Ook de leden van More hebben hun band altijd als hobby gezien, maar ze vragen zich af of ze zich onderhand niet moeten laten uitbetalen. Er zit inmiddels ook nogal wat geld in kas. Zouden ze daarvan een eigen beheer CD kunnen maken? En moeten ze nu een stichting of vereniging oprichten?

De deskundige: 'Hier geldt in grote lijnen hetzelfde als voor de vorige band. De band hoeft op zich geen stichting of vereniging op te richten, maar als ze dat wel doen maakt het de zaken naar de fiscus en eventuele uitkerende instanties wat duidelijker. Als de band meer verdient dan er kosten worden gemaakt, kan er loon worden uitbetaald. Er zijn dan twee mogelijkheden:

1 met loonverdelingsverklaring. De zaal betaalt dan nettoloon aan de bandleden.

Dit kan ook als je onder de naam van een stichting of vereniging werkt. De zaal doet alle afdrachten.

2 De band richt een stichting of vereniging op en vraagt een inhoudingsplichtige verklaring aan. De zaal betaalt een bruto uitkoopsom (inclusief BTW!) aan de stichting of vereniging en die betaalt nettolonen aan de bandleden.

Let op! Als je voor de laatste vorm kiest, word je voor sommige zalen duurder doordat je BTW moet rekenen (zie ook hoofdstuk 7). Ook moet de stichting of vereniging die loon uitbetaalt alle afdrachten doen en er dus een complete loonadministratie op na houden.

Van het geld dat de band heeft gespaard kan een CD worden opgenomen. Het is aan te raden om het uitbrengen van de CD in ieder geval onder de naam van een stichting of vereniging te doen. Ook hier geldt voor de leden met een RWW-uitkering dat een stichting of vereniging je niet vrijwaart van problemen met de GSD.'

C) T H E S T R O N G

Met The Strong gaat het plotseling heel goed. Er is een CD van de band uitgekomen bij een platenmaatschappij en de optredens stromen binnen. Degenen met een vaste baan denken erover die op te zeggen en degenen met een uitkering hebben die al opgezegd. Welke rechtsvorm moeten ze kiezen? De bandleden hebben uit The Strong verschillende inkomsten: uit optredens, royalty's van de CD en

auteursrechten van Buma/Stemra.

De deskundige: 'Deze band moet eerst kiezen: willen de leden de zekerheid van WW als het wat minder gaat, of gaan ze echt helemaal voor zichzelf zorgen. Veel Nederlandse bands als The Strong kunnen de helft van het jaar touren, maar moeten helaas de andere helft gebruik maken van de WW, voor zover ze daarvoor in aanmerking komen. Als de leden van The Strong kiezen voor zekerheid hebben ze precies dezelfde mogelijkheden als ik bij More onder 1) en 2) heb genoemd. Vol-doen ze aan de eisen van de Werkloosheidswet, dan hebben ze recht op WW als ze tijdelijk geen werk hebben.

Kiezen ze niet voor de zekerheid van de WW, dan komen maatschap of VOF in zicht. Dit kan fiscaal voordelig zijn. Een ander groot voordeel is dat er geen werknemerspremies hoeven te worden betaald. Maar de leden zijn dan natuurlijk niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen en dat kunnen sommigen een nadeel vinden. Eventueel kan men zich zelf verzekeren tegen de risico's van bijvoorbeeld ziekte of arbeidsongeschiktheid.'

D) BIG MONEY

Big Money heeft het helemaal gemaakt. De band staat op alle festivals, de nieuwste CD is platina. Doordat het allemaal zo snel gegaan is, hebben ze nog geen goede rechtsvorm gekozen.

De deskundige: 'Een maatschap of VOF ligt voor deze band voor de hand. De band heeft waarschijnlijk het hele jaar werk, dus hoeft zich geen zorgen te maken over eventuele WW. Het zou niet slim zijn als de leden in (fictief) dienstverband zouden blijven werken omdat ze dan de belastingvoordelen mislopen die een VOF of maatschap bieden. Als ze een VOF of maatschap worden hoeven er ook geen werknemerspremies te worden afgedragen. Als het echt zo goed blijft gaan, kan de band over een BV gaan nadenken. De BV komt in zicht als de leden jaarlijks ieder f 150.000,- of meer gaan verdienen. Er zijn niet veel Nederlandse bands die dat bedrag halen.'

E) THE JUKEBOX

The Jukebox is een Top-Veertigband die twaalf keer per maand speelt. De leden halen daar een modaal salaris uit. De band werkt met een loonverdelingsverklaring,

maar het boekingsbureau wil graag een bruto uitkoopsom voor The Jukebox gaan vragen. Moeten de leden van de band nu in dienst treden van het boekingsbureau, of is er nog een andere mogelijkheid?

De deskundige: 'Veel bands als The Jukebox krijgen een nettoloon uitbetaald van hun boekingsbureau dat aan de zalen waar wordt opgetreden een bruto uitkoopsom vraagt. Dit heeft voor- en nadelen. Een voordeel hiervan is dat de band zich niet hoeft bezig te houden met afdrachten aan fiscus en bedrijfsvereniging. Een nadeel is dat de bandleden de door hen betaalde BTW niet kunnen verrekenen (zie hoofdstuk 7).

The Jukebox kan er ook voor kiezen een maatschap of VOF te worden. Het boekingsbureau kan dan een bruto uitkoopsom aan de zaal vragen en de maatschap of VOF stuurt een rekening inclusief BTW naar het bureau. De band moet dan wel een inhoudingsplichtigeverklaring aanvragen. De voordelen zijn onder meer dat er geen werknemerspremies hoeven te worden betaald en dat The Jukebox de door de band betaalde BTW kan verrekenen. Nadelen zijn: de bandleden zijn niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen en de band heeft veel meer administratieve rompslomp.'

F) R I A K O K

Ria Kok is professioneel saxofoniste en speelt in veel verschillende formaties als gastmuzikante. Ze treedt ook op met een eigen band. Ze is altijd in fictief dienstverband bij de zalen waar ze speelt, maar vraagt zich nu af of ze niet eens een zelfstandigheidsverklaring moet aanvragen.

De deskundige: 'Ria Kok kan een zelfstandigheidsverklaring aanvragen. Als ze die krijgt wordt ze door de fiscus aangemerkt als zelfstandig beroepsbeoefenaar, hetgeen fiscale voordelen heeft. Ze heeft dan een eenmansbedrijf. Maar ook zonder zelfstandigheidsverklaring, dus als ze in fictief dienstverband blijft, is het mogelijk door de fiscus als ondernemer te worden aangemerkt, met alle voordelen van dien.

Als ze met een zelfstandigheidsverklaring gaat werken moet Ria Kok BTW gaan rekenen, hetgeen voor- en nadelen kan hebben. Als ze voornamelijk in het club- en buurthuiscircuit speelt is de BTW-plicht voor haar onvoordelig omdat ze dan duurder wordt voor die zalen. Werkt ze vooral in het commerciële circuit dan kan BTW-plicht voordelig zijn omdat ze de door haar betaalde BTW kan verrekenen, terwijl

ze voor die zalen niet duurder wordt. Een ander voordeel van de zelfstandigheidsverklaring is dat er geen werknemerspremies hoeven te worden betaald. Vanzelfsprekend kan Ria Kok dan ook geen aanspraak maken op WW als ze een tijd geen werk heeft. Ze moet, als ze voor de zelfstandigheidsverklaring kiest, zelf alle afdrachten doen en dus een goede administratie (laten) bijhouden. Ria Kok zou zich door een deskundige op het gebied van fiscaal recht voor artiesten moeten laten voorlichten over wat precies voor haar het beste is, voor ze een beslissing neemt.'

G) D J F R A N K

Frank is in zijn schooltijd al begonnen met DJ-en. Hij wordt veel gevraagd om te draaien op grote feesten en kan daar nu van leven. Hij is ook re-mixer en muzikant en heeft onlangs een CD uitgebracht op een eigen label.

De deskundige: 'Voor DJ Frank geldt hetzelfde als voor Ria Kok, maar voor zijn CD-activiteiten is hij in ieder geval BTW-plichtig, ook als hij verder in fictief dienstverband is bij de zalen waar hij draait. Ik denk dat het voor DJ Frank het beste is als hij een zelfstandigheidsverklaring aanvraagt en een eenmanszaak wordt. De voor- en nadelen staan in het vorige voorbeeld beschreven.'

H) C R A S H H O U S E

Achter de naam CrashHouse verschuilen zich twee muzikale whizzkids die thuis met de computer nummers in elkaar zetten. Ze laten daar sinds kort CD's van persen en hebben dus nu een eigen platenlabel. Over rechtsvormen hebben ze nog nooit nagedacht, maar dat moeten ze nu wel gaan doen anders krijgen ze misschien ruzie over de verdeling van het binnenkomende geld en problemen met de fiscus.

De deskundige: 'CrashHouse valt in ieder geval onder de BTW-plicht. Deze act kan kiezen tussen maatschap/VOF of stichting of vereniging. In deze sector komen maatschap en VOF meer voor dan stichting of vereniging, omdat er veel wisselende samenwerkingsverbanden zijn. Als je steeds opnieuw een stichting of vereniging opricht, zou je elke keer naar de notaris moeten om een oprichtingsakte te laten maken, met alle kosten van dien. Voor een maatschap is dat niet nodig. Wel is aan te raden dat de compagnons steeds goede schriftelijke afspraken maken, onder het oog van een deskundige.'

I) J A N R O E L O F S

Na jarenlang meegedaan te hebben aan talentenjachten en soundmixwedstrijden, is Jan Roelofs nu doorgebroken in het feesten- en partijencircuit. Hij reist samen met zijn technicus/roadie het land door en treedt soms drie keer op een dag op. Het geld stroomt binnen.

De deskundige: 'Voor Jan geldt hetzelfde als voor Ria Kok. De ervaring is wel dat mensen die plotseling zelf alle opdrachten moeten doen, daar enorme problemen mee kunnen hebben. Ze moeten zich echt realiseren dat ze BTW en inkomstenbelasting moeten betalen. Als ze zelf geen financiële en administratieve talenten hebben moeten ze zeker iemand inschakelen om dat allemaal bij te houden.'

A L G E M E E N A D V I E S

Als je gaat werken met een bruto uitkoopsom (als stichting, vereniging, VOF/maatschap of met een zelfstandigheidsverklaring), moet je er heel goed rekening mee houden dat je zelf alle opdrachten moet doen. Binnengekomen BTW kun je het beste meteen op een aparte bankrekening storten. Ook moet je geld reserveren voor de inkomstenbelasting. Je moet een goede boekhouding bijhouden of daar iemand voor inhuren.

BELASTINGREGELS VOOR ARTIESTEN

Speciaal voor artiesten heeft de fiscus een aantal regels opgesteld. Simpel zijn die regels niet, maar laat je daardoor niet ontmoedigen. Als je het eenmaal snapt, gaat er een wereld voor je open en kun je aan de slag gaan om de regels in je voordeel te laten werken.

Voor we beginnen twee dingen:

- 1 De fiscale regels gelden alleen voor de bandleden en vaste roadies en niet voor freelance roadies.
- 2 De fiscus maakt geen onderscheid tussen amateurs en profs. Wel is de ene regel gunstiger voor de amateur en de andere voor de professionele muzikant.

DE ARTIESTENREGELING

Voor artiesten die geen vaste dienstbetrekking hebben bij een gezelschap en korter dan drie maanden achter elkaar ergens optreden, is lang geleden een fiscale uitvinding gedaan: het *fictieve dienstverband*. Elke keer dat zij ergens optreden, gaan artiesten een dienstverband aan. Dat dit geen echt dienstverband is laat zich raden, want de volgende dag speel je weer ergens anders. Fictief wil zeggen 'denkbeeldig'. Het is er voor de fiscus, maar juridisch gezien is er geen dienstverband. De zaalhouder kan immers niet bepalen wat jij gaat spelen.

Bij een optreden van een band (niet bij solo-artiesten) moet een *loonverdelingsverklaring* worden ingevuld. Op dit formulier van de belastingdienst geeft de band aan welk deel van de gage uit algemene kosten bestaat en welk deel wordt uitbetaald als netto loon. Alles wat aan de individuele muzikanten wordt uitbetaald is loon. Het resterende bedrag wordt aangemerkt als 'algemene kosten'. Over het loongedeelte moet de werkgever, de zaal dus, belasting en sociale premies betalen. De algemene kosten zijn onbelast.

De fictieve dienstbetrekking geldt ook als je band is ondergebracht bij een rechtspersoon. Er is een aantal situaties waarbij de fictieve dienstbetrekking niet van toepassing is. Deze uitzonderingen worden aan het eind van dit hoofdstuk behandeld.

ALGEMENE KOSTEN / NIHILVERKLARING / LOON

De grote vraag bij het invullen van de loonverdelingsverklaring is altijd: wat valt er allemaal onder 'algemene kosten'. Aanvankelijk ging men er van uit dat deze de directe kosten van een optreden moesten betreffen, zoals de huur van het busje. De laatste tijd wordt dit door de meeste belastinginspecteurs wat ruimer gezien. Een band moet immers repeteren, mailingen rondsturen en demo's maken, anders komen er geen optredens binnen. Dus de kosten die daarmee samenhangen kunnen ook gelden als algemene kosten. In de regel zal het door de Belastingdienst ook worden geaccepteerd als er geld wordt gereserveerd voor het maken van een CD in eigen beheer. Dus eigenlijk gaat het om alle kosten die je als band hebt. Omdat de zalen belasting en sociale premies moeten betalen over het loon, is het voor hen natuurlijk voordelig als er zo weinig mogelijk loon wordt uitbetaald en er een zo groot mogelijk deel onder algemene kosten valt. Ook bands willen soms lie-

ver dat de hele gage uit algemene kosten bestaat. Op de loonverdelingsverklaring vult de leider van de band dan bij 'loon' 'nihil' in, vandaar dat dit een *nihilverklaring* wordt genoemd. Dit gebeurt met name bij muzikanten die hun band als hobby zien. Zie je jezelf als professioneel muzikant, dan is het van belang dat een substantieel deel van de gage als loon wordt uitbetaald. Je levert immers een prestatie en mag daarvoor net als iedereen worden beloond. Ook is het mogelijk dat je WW-rechten opbouwt als er loon wordt uitbetaald. Meer informatie hierover kun je vinden in de brochure WW en RWW voor popmuzikanten.

Als de band een loonverdelingsverklaring heeft ingevuld, ligt fiscaal gezien de bewijslast bij die band. Soms zegt een zaalhouder dat de Belastingdienst in de regio een nihilverklaring niet accepteert. Dan is die zaalhouder slecht geïnformeerd. Aangezien de band fiscaal gezien verantwoordelijk is voor de juistheid van de gegevens op de loonverdelingsverklaring, hoeft deze alleen verantwoording af te leggen aan de inspecteur in de eigen regio.

Alleen de band kan in de problemen komen als bij contrôle van de Belastingdienst in de eigen regio blijkt dat er wel loon is uitbetaald, terwijl dit volgens de loonverdelingsverklaring niet zo was. Het kan dan zijn dat de leden alsnog loonbelasting (inclusief premies volksverzekeringen) moeten betalen.

Je moet in ieder geval altijd een goede bandboekhouding bijhouden, waarin alle inkomsten en uitgaven worden gemeld. Bewaar de bonnen van gemaakte kosten en vraag bij de zaal altijd om een kopie van de loonverdelingsverklaring. Belangrijk is dat de opgevoerde kostenposten binnen de grenzen van het redelijke vallen en je geen onzinnige uitgaven opvoert.

Individuele kostenvergoedingen vallen buiten algemene kosten. Die moeten op de loonverdelingsverklaring worden opgevoerd als loon. Als dus een van de bandleden per auto naar een optreden komt en daar een kilometervergoeding voor krijgt, moet dat bedrag bij die persoon als loon worden ingevuld. Die kan de reiskosten op zijn aangifteformulier inkomstenbelasting weer opvoeren als aftrekbare kosten. Minder omslachtig is het de autokosten niet via de loonverdelingsverklaring aan de betreffende muzikant te geven. Voor 'overeenkomsten van langere duur' (zo zou je

een band kunnen zien) voorziet de wet in de mogelijkheid individuele onkosten eerst in de bandkas te storten en naderhand uit te keren aan de betreffende muzikanten. De onkosten gelden dan niet als loon.

N.B. Sommige muzikanten met een RWW-uitkering menen dat het optreden met een nihilverklaring ze vrijwaart van problemen met de GSD. Deze redenering gaat, met name als je vaak optreedt, niet op, zie ook de brochure WW en RWW voor popmuzikanten.

Voordelen nihilverklaring (de hele gage is 'algemene kosten'): je bent voor de zaal goedkoper dan als er loon wordt uitbetaald. Al het geld kan worden gereserveerd voor bandactiviteiten.

Nadelen nihilverklaring: als er geen loon wordt uitbetaald bouw je ook geen WW-rechten op. Je hebt geen inkomsten uit je activiteiten als muzikant. Je kunt bij je aangifte inkomstenbelasting geen aftrekbare kosten opvoeren die samenhangen met je muzikant zijn. Mocht er geld over zijn en wil je dat gebruiken als inkomsten, dan moet je zelf belasting afdragen.

Op de regel dat uitvoerende artiesten die niet in dienst zijn van een gezelschap altijd een fictief dienstverband met de zaal hebben is een aantal uitzonderingen, waarvan we op de twee belangrijkste in gaan.

I N H O U D I N G S P L I C H T I G E V E R K L A R I N G

De eerste uitzondering is dat de band werkt via een bemiddelingsbureau met een *inhoudingsplichtigeverklaring*. Dit bemiddelingsbureau kan aan de zaal een bruto-uitkoopsom rekenen en de zaal hoeft dan niets meer af te dragen aan fiscus en bedrijfsvereniging. De bandleden krijgen een netto bedrag van het bemiddelingsbureau. De groep zelf (of de rechtspersoon waarin de groep is ondergebracht) kan ook een inhoudingsplichtigeverklaring aanvragen. Vanzelfsprekend is het werken met zo'n verklaring alleen interessant als er daadwerkelijk loon gaat worden uitbetaald. De verklaring kan worden aangevraagd bij de afdeling Ondernemingen van de Belastingdienst in je eigen regio. De enige voorwaarde waaraan de aanvra-

ger moet voldoen is dat hij of zij in Nederland woont of - als het een rechtspersoon betreft - is gevestigd.

Aan het werken met een inhoudingsplichtigeverklaring kleven voor- en nadelen vergeleken met de fictieve dienstbetrekking.

Voordelen:

- Je maakt het de zaal administratief gezien gemakkelijker, want die hoeft geen afdrachten te doen.
- Werknemerspremies worden afgedragen aan één bedrijfsvereniging, zodat het opbouwen van een WW-recht voor de betreffende muzikanten gemakkelijker zal gaan.

Nodelen:

- Over de bruto uitkoopsom moet BTW worden gerekend. Dit maakt de band duurder voor zalen in het circuit van de jongeren- en buurtcentra die meestal niet BTW-plichtig zijn en dus ook geen betaalde BTW kunnen terugkrijgen van de fiscus.
- Veel administratieve rompslomp voor degene met de inhoudingsplichtigeverklaring, die moet immers alle afdrachten doen en dus een complete loonadministratie bijhouden.

Z E L F S T A N D I G H E I D S V E R K L A R I N G

De tweede uitzondering op de fictieve dienstbetrekking is als artiesten een *zelfstandigheidsverklaring* hebben. Het gaat hierbij niet om een band, maar om individuele artiesten. De mensen met een dergelijke verklaring worden door de fiscus en de bedrijfsverenigingen gezien als zelfstandige beroepsbeoefenaren. Net als bij de inhoudingsplichtigeverklaring ontvangen ze een bruto uitkoopsom, dus een bedrag waarover nog belasting en sociale premies moeten worden betaald. Die afdrachten moeten ze dus zelf doen. Ook alle onkosten zitten in dit bedrag. Een zelfstandigheidsverklaring kan worden aangevraagd bij de Sociale Verzekeringsraad in Zoetermeer. De artiest die zo'n verklaring aanvraagt moet aan allerlei criteria voldoen. Hij of zij moet bijvoorbeeld daadwerkelijk zelfstandig zijn en dus verschillende opdrachtgevers hebben. Verder moet de artiest van de optredens leven en dat kun-

nen aantonen. De artiest moet, kortom, een aantal gegevens overleggen waaruit de Sociale Verzekeringsraad kan concluderen dat hij of zij een zelfstandige musicus is die van de muziek leeft. Als een artiest door de fiscus als zelfstandig ondernemer wordt beschouwd kan hij of zij gebruik maken van allerlei fiscale voordelen. Die fiscale voordelen kunnen overigens ook bestaan als de artiest steeds in fictief dienstverband bij een zaal is.

Een muzikant of artiest die overweegt een zelfstandigheidsverklaring aan te vragen moet een aantal afwegingen maken. Het niet-verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen heeft bijvoorbeeld als voordeel dat er geen premies hoeven te worden afgedragen. Het nadeel daarvan is natuurlijk dat je dan ook niet verzekerd bent.

Een aantal voor- en nadelen van het werken met een zelfstandigheidsverklaring ten opzichte van het optreden in fictief dienstverband:

Voordelen:

- Je maakt het de zaal administratief gemakkelijker, want die hoeft geen afdrachten te doen. Dat geldt overigens alleen voor de persoon met de zelfstandigheidsverklaring. Speelt deze persoon bijvoorbeeld als invaller met een band die in fictief dienstverband werkt, dan wordt het er voor de zaal natuurlijk niet simpeler op.
- Er hoeven geen premies werknemersverzekeringen te worden afgedragen.

Nadelen:

- Over de bruto uitkoopsom moet je BTW rekenen. Dit maakt je duurder voor de zalen in het circuit van de jongerencentra en buurthuizen die niet BTW-plichtig zijn en dus ook geen betaalde BTW kunnen terugkrijgen van de fiscus.
- Je valt niet onder de werknemersverzekeringen.
- Veel administratieve rompslomp. Je moet nu immers alle afdrachten zelf doen.

W A T V O O R W I E ?

- * *Fictieve dienstbetrekking:* geschikt voor alle bands/artiesten die niet in vaste dienst bij een groep zijn en die steeds in verschillende zalen spelen.

- * *Inhoudingsplichtige verklaring*: geschikt, niet noodzakelijk, voor bands die loon ontvangen en die niet al te vaak in jongerencentra en buurthuizen spelen.
- * *Zelfstandigheidsverklaring*: geschikt, niet noodzakelijk, voor solo-musici die van de muziek leven en die niet al te vaak in jongerencentra en buurthuizen spelen.

DE BELASTINGPERIKELN VOOR ARTIESTEN IN HET KORT:

Leden van een band of solo-artiesten die niet in dienst zijn van een gezelschap en korter dan drie maanden ergens spelen zijn in *fictieve dienstbetrekking* bij een zaal, ongeacht welke rechtsvorm ze hebben. Er wordt hierbij ook geen onderscheid gemaakt tussen 'amateurs' of 'professionals'. Bands moeten bij optredens een *loonverdelingsverklaring* invullen waarop ze aangeven welk bedrag van de totale gage netto loon is. Ook individuele kosten horen daar bij. De rest wordt beschouwd als algemene kosten. Over het loon en de individuele onkosten betaalt de zaal belasting en premies. Als je bij loon 'nihil' invult, is alles wat je verdient dus algemene kosten. Als band moet je bij controle aan de fiscus kunnen aantonen waaraan je de als algemene kosten opgevoerde bedragen hebt uitgegeven. De loonverdelingsverklaring is niet bestemd voor artiesten die alleen optreden. Bij de fictieve dienstbetrekking wordt doorgaans geen BTW in rekening gebracht.

Uitzonderingen op de fictieve dienstbetrekking:

Voor een band die onder de paraplu van een rechtspersoon of bemiddelaar met een *inhoudingsplichtige verklaring* optreedt of die zelf zo'n verklaring heeft, wordt door de zaal een bruto uitkoopsom met BTW betaald. De bandleden krijgen een netto-loon uitbetaald. De persoon of rechtspersoon met de verklaring moet voor de afdrachten zorgen. Er wordt dan bij optredens geen loonverdelingsverklaring ingevuld.

Als artiest kun je een *zelfstandigheidsverklaring* aanvragen. Je moet daarvoor aan een aantal voorwaarden voldoen. Je werkt dan ook voor een uitkoopsom, een bruto-bedrag inclusief BTW en moet zelf alle afdrachten doen. Ook in dit geval wordt bij een optreden geen loonverdelingsverklaring ingevuld.

INKOMSTENBELASTING

Net ieder ander die geld verdient, heb je als muzikant te maken met het betalen van belasting en premies sociale verzekeringen. Tenminste als je inkomsten hebt uit de muziek. Op het inkomen van mensen in dienstbetrekking en in fictieve dienstbetrekking is een *voorheffing* gedaan. Loonbelasting en premies volksverzekeringen zijn door de werkgever ingehouden en - als het goed is - afgedragen. Bij het bepalen van de voorheffing is geprobeerd die zoveel mogelijk overeen te laten komen met het werkelijk te betalen bedrag aan inkomstenbelasting. Bij mensen in vaste dienst of met een uitkering, die er niets bijverdienen, zal die voorheffing meestal gelijk zijn aan de inkomstenbelasting. Zij hoeven dan geen aangifte te doen.

Of je aangifte inkomstenbelasting moet doen en dus een IB-formulier moet invullen, is van een aantal zaken afhankelijk. We noemen een aantal situaties.

Je moet in ieder geval aangifte inkomstenbelasting doen als je:

- in één jaar meer dan f 1000,- (zonder inhoudingen) hebt bijverdient naast je werk of uitkering
- in fictieve dienstbetrekking bent geweest en daarmee in minder dan drie maanden f 1000,- hebt verdiend
- je zelfstandig ondernemer bent
- je in één jaar meer hebt verdiend dan f 76.400,- (1994).
- je vermindering van loonbelasting hebt gekregen (bijvoorbeeld vanwege aftrek-bare hypotheekrente)
- je langer dan een maand meerdere werkgevers hebt gehad waarbij je meer dan f 49.192,- (1994) hebt verdiend.

Sommige mensen krijgen elk jaar automatisch een aangifteformulier inkomstenbelasting thuisgestuurd van de Belastingdienst. Krijg je geen IB-formulier thuisgestuurd maar moet je wel aangifte doen dan moet je er een aanvragen bij de Belastingdienst. Aan de hand van de gegevens op het formulier bepaalt de Belastingdienst vervolgens of je moet betalen of dat je geld terugkrijgt.

Werk je met een loonverdelingsverklaring, dan is het bedrag dat op dat formulier achter jouw naam staat netto loon. Over dat loon heeft de zaaleigenaar belasting en premies betaald. De zaaleigenaar betaalt dus *loonheffing* (belasting en premies volksverzekeringen) en *premies werknemersverzekeringen* (Ziektewet, WW, WAO en Ziekenfondswet). Loonheffing wordt betaald aan de Belastingdienst; de zaaleigenaar betaalt premies werknemersverzekeringen aan de bedrijfsvereniging waarbij hij is aangesloten, bijvoorbeeld BV22 (horeca) of BV26 CU (culturele instellingen).

V A N N E T T O N A A R B R U T O

Op je aangiftebiljet inkomstenbelasting moet je al je bruto inkomsten van het betreffende jaar vermelden. De zalen die jou netto hebben uitbetaald (met loonverdelingsverklaring) zijn verplicht je aan het begin van het jaar een jaaroverzicht te sturen over het jaar daarvoor waarin staat wat er is afgedragen en wat je brutoloon is. Heb je dertig keer opgetreden, dan zou je dus dertig jaaroverzichten moeten krijgen. Niet alle zaaleigenaren houden zich aan die verplichting. Jij weet in dat geval niet zeker of er wel iets is afgedragen. Het beste dat je dan kunt doen is je bruto-inkomsten vermelden op je formulier.* Omdat het voor jou onmogelijk is om precies terug te rekenen wat je brutoloon was, zijn er bruto-netto staten. Op je kopieën van al je loonverdelingsverklaringen van een bepaald jaar moet je je nettoloon per optreden opzoeken. Dat bedrag zoek je op in de bruto-netto staten. Naast die bedragen is in een tabel aangegeven hoeveel dit bruto is en hoeveel loonbelasting er is ingehouden. Deze twee bedragen vul je in op je belastingformulier. De tabellen zijn ingedeeld per bedrijfsvereniging omdat de premies werknemersverzekeringen per bedrijfsvereniging enigszins kunnen verschillen. Om het helemaal goed te doen, zou je dus van de zaal moeten weten bij welke bedrijfsvereniging deze is aangesloten. In veel gevallen kun je het raden: zo zijn cafés aangesloten bij BV 22 (horeca). Bruto-netto tabellen kun je aanvragen bij de Kunstenaarbond FNV en zijn te vinden in de boeken *Artiest en Fiscus* en *Artiest en Recht* (zie hoofdstuk 10).

Als je in een jaar door één bemiddelingsbureau of rechtspersoon met inhoudingsplichtige verklaring netto werd uitbetaald, is het allemaal wat gemakkelijker. Je krijgt dan maar één jaaropgaaf, waarop het totaal van je bruto inkomsten en alle inhoudingen is aangegeven.

Bruto-netto tabellen zijn overigens ook handig als je wilt weten welk bedrag je bruto aan een zaal moet vragen om netto een bepaald bedrag over te houden.

*We gaan er hierbij vanuit dat je 'te goeder trouw' was en in de veronderstelling verkeerde dat de zaaleigenaar belasting en premies zou afdragen. Door altijd in je contract te zetten dat de zaaleigenaar voor de afdrachten moet zorgen, kun je achteraf aan de fiscus aantonen dat je 'te goeder trouw' was. Deze bepaling geldt uiteraard niet als de band of artiest met een bruto uitkopsom werkt.

A F T R E K B A R E K O S T E N

Bijzonder interessant is voor elke artiest wat je bij het doen van je aangifte inkomstenbelasting mag opvoeren als aftrekbare kosten. Over die gemaakte kosten hoeft je immers geen belasting te betalen. Zoals we al zagen bij de loonverdelingsverklaring, heeft de zaaleigenaar belasting betaald over je individuele onkosten, bijvoorbeeld je kilometervergoeding als je met de auto naar een optreden bent gekomen. Die onredelijkheid wordt opgeheven doordat je die kosten in hun geheel kunt opvoeren op je aangiftebiljet. Strikt volgens de wet moeten bepaalde onkosten (onder meer reiskosten, eten en drinken) in je contract opgenomen en benoemd worden, wil je ze later kunnen opvoeren als aftrekbare kosten.

Artiesten in fictief dienstverband, die geen ondernemer zijn, kunnen de volgende aftrekbare kosten op hun IB-biljet opvoeren:

- Alle (benoemde) kosten waarvoor een vergoeding is ontvangen van de zaal eigenaar/werkgever;
- Muziekkamer thuis: evenredig deel van de huur; evenredig deel gas, licht en water;
- Zakelijke telefoonkosten;
- Afschrijving muziekinstrumenten en apparatuur (worden in de regel afgeschreven in 3 tot 4 jaar), alleen als deze voor meer dan 90% zakelijk worden gebruikt;

- Materialen (bijvoorbeeld plectrums, snaren, snoeren, hoezen);
- Reiskosten: een kilometerprijs van maximaal f 0,57, indien geen reiskosten forfait van toepassing is;
- Lidmaatschap van vakbond/beroepsvereniging;
- Muzieklessen;
- Audio-apparatuur, als die voor meer dan 90% zakelijk wordt gebruikt;
- Bezoek concerten;
- Kantoorartikelen.

De bedragen die je hierbij opvoert moeten wel binnen de grenzen van de redelijkheid vallen. Ben je ook nog ergens in loondienst, dan gelden de voor werknemers toegestane aftrekbare kosten.

ONDERNEMER OF NIET?

Om het fiscale artiestenverhaal nog wat ingewikkelder te maken, is er een verschil tussen 'ondernemer' voor de BTW en 'ondernemer' voor de inkomstenbelasting. We beginnen met het laatste; de BTW of omzetbelasting behandelen we in hoofdstuk 7.

Hiervoor was al opgemerkt dat een muzikant met een zelfstandigheidsverklaring meestal door de fiscus zal worden beschouwd als zelfstandig ondernemer. Ook als je geen zelfstandigheidsverklaring hebt en altijd optreedt in fictief dienstverband, is het mogelijk dat je als artiest door de fiscus als ondernemer wordt beschouwd. Treed je vaak in fictief dienstverband op en kun je leven van je inkomsten uit de muziek, dan is het zeker aan te raden je te laten voorlichten over de mogelijkheden van het ondernemerschap. Het ondernemer zijn kent een aantal fiscale voordelen, omdat je gebruik kunt maken van meer mogelijkheden om een deel van je inkomsten onbelast te houden. Zo is er bijvoorbeeld zelfstandigenaftrek en startersaftrek. Waar kijkt de fiscus naar om uit te maken of er sprake is van ondernemerschap? Om als ondernemer te worden aangemerkt,

moet je volgens de wet ondernemersrisico lopen, geen vaste contracten hebben, maar afhankelijk zijn van verschillende opdrachtgevers, zelf investeringen hebben gedaan en debiteurenrisico lopen. De wet bepaalt verder dat een ondernemer een aantal administratieve verplichtingen heeft, zoals het bijhouden van een boekhouding.

BTW

BTW heet voluit Belasting Toegevoegde Waarde en is een andere term voor Omzetbelasting. Er zijn drie BTW-tarieven: 0%, 6% en 17,5%. Als popmuzikant heb je alleen met het hoogste tarief te maken. Hierna zullen we zien dat veel artiesten zijn vrijgesteld van BTW-plicht.

BTW is een heffing op goederen en diensten. Of jij (of je band) voor de omzetbelasting 'ondernemer' bent en dus BTW moet rekenen en afdragen, is afhankelijk van de vraag of jij die goederen of diensten levert. BTW-plichtige bedrijven en personen innen de BTW en dragen die af aan de fiscus. Over elke waardevermeerdering die een produkt of dienst ondergaat in zijn weg naar de consument wordt BTW geheven. De bedrijven moeten de geïnde BTW afdragen na aftrek van de BTW die ze zelf hebben betaald. Aan het eind van de BTW-schakel staat de klant, die uiteindelijk het totale bedrag aan BTW betaalt. Elke onderneming is in principe BTW-plichtig. Wel is een aantal diensten en zelfstandige beroepen vrijgesteld van BTW-plicht, zoals 'jeugd- en jongerenwerk'. Dit laatste is van belang voor bands die voornamelijk in jongerencentra spelen. Deze hoeven in de regel geen BTW te betalen en kunnen dus ook geen betaalde BTW verrekenen. In de praktijk betekent dit dat een band die BTW-plichtig is duurder is voor deze centra dan een band die dat niet is. Voor zalen in het commerciële circuit maakt het niet uit of je wel of niet BTW-plichtig bent.

B T W - N E E

Na jarenlange discussies heeft de staatssecretaris van Financiën in 1992 besloten dat artiesten die in fictieve dienstbetrekking zijn bij zalen geen *ondernemer zijn voor de omzetbelasting en dus zijn ontheven van BTW-plicht*. Dit geldt voor alle artiesten in fictief dienstverband, dus ook als je bent ondergebracht bij een stichting of vereniging.

B T W - J A

In alle andere gevallen moet er over optredens wel BTW worden berekend. Als je dus een zelfstandigheidsverklaring hebt of je band of boekingsbureau werkt met een inhoudingsplichtigeverklaring *moet er altijd BTW worden berekend en ofgedrogen*. In het geval van de zelfstandigheidsverklaring draagt de artiest zelf de BTW af, bij de inhoudingsplichtigeverklaring is dat de persoon of rechtspersoon op wiens naam de verklaring staat.

V O O R - E N N A D E L E N V A N B T W - P L I C H T

Iedereen die is ontheven van BTW-plicht kan de Belastingdienst vragen of hij toch BTW mag heffen en betalen. Dit lijkt een onbegrijpelijke wens, maar is dat toch niet altijd. Stel dat je vaak in discotheken en cafés speelt. Horeca-ondernemingen zijn BTW-plichtig, en kunnen dus de aan jou betaalde BTW aftrekken van het bedrag dat ze aan de fiscus moeten betalen. Je bent dus niet duurder voor die zalen dan een band zonder BTW-plicht. In jouw uitkoopsoom zit 17,5 procent BTW die jij afdraagt aan de fiscus. Jij als BTW-plichtige kunt op jouw beurt óók de door jou betaalde BTW van dat bedrag aftrekken. Op alle kosten die je maakt als band (bijvoorbeeld de huur van de bus, demo's, drukkosten) is BTW geheven en die BTW kun je dus aftrekken van het bedrag dat je moet betalen. Heb je in een jaar meer BTW betaald dan je hebt ontvangen dan krijg je het verschil zelfs terugbetaald van de fiscus.

Denk je dat BTW-plicht je voordeel oplevert dan kun je de Belastingdienst vragen om in de regeling te worden opgenomen. Werk je met zelfstandigheidsverklaring of inhoudingsplichtigeverklaring dan heb je als artiest of band automatisch BTW-plicht.

Een simpel voorbeeld:

Wel BTW-plichtig

Totale gage van een jaar	f 50.000
BTW daarover	f 8.750

Betaalde BTW over onkosten (bushuur, telefoon, drukwerk etc.)	f 1.500
--	---------

Te betalen aan fiscus: $f\ 8.750 - f\ 1.500 = f\ 7.250$

Jouw 'BTW-winst' is $f\ 1.500$, want je hebt $f\ 8.750$ ontvangen en maar $f\ 7.250$ afgedragen.

Jouw voordeel ligt in het feit dat de BTW bovenop de gage wordt berekend. Die BTW is bestemd voor de belasting, maar het gedeelte dat je al betaald hebt mag je in eigen zak steken.

Niet BTW-plichtig

- Totale gage van een jaar	f 50.000
- BTW	geen
- Betaalde BTW over onkosten (bushuur, telefoon, drukwerk etc.)	f 1.500

Die $f\ 1.500$ heb je betaald en kun je op geen enkele manier verrekenen.

Voordelen BTW-plicht: je kunt je betaalde BTW aftrekken van het BTW-bedrag dat je moet betalen. Heb je meer BTW betaald dan je hebt ontvangen, dan krijg je het verschil zelfs terug van de fiscus.

Nadelen BTW-plicht: je wordt duurder voor de meeste zalen in het circuit van jongerencentra en buurthuizen; meer administratieve rompslomp; je bent eventueel geld kwijt aan hulp bij BTW-aangifte.

MERCHANDISING

In principe ben je ondernemer en dus BTW-plichtig als je als band T-shirts, CD's etcetera verkoopt. Doe je dit op zeer kleine schaal dan kun je ontheffing van BTW-plicht vragen aan de Belastingdienst. Je mag dan ook geen BTW rekenen.

* Informatie over BTW en het uitbrengen van een CD in eigen beheer is te vinden in de Brochure 'Een CD maken in eigen beheer'.

KLEINE - ONDERNEMERSREGELING

Ben je als muzikant zelfstandig ondernemer en maak je geen deel uit van een rechtspersoon, dan zou je in schrale tijden gebruik kunnen maken van de Kleine-ondernemersregeling. Deze regeling houdt in dat je geen BTW hoeft af te dragen als het bedrag dat je aan de fiscus zou moeten betalen minder is dan f 2.174 per jaar. Ligt dat bedrag tussen de f 2.174 en de f 4.150 dan hoeft slechts een deel van de ontvangen BTW afgedragen te worden.

TERMEN

Bruto: bedrag waarvan nog geen belasting en sociale premies zijn afgetrokken.

BTW: Belasting Toegevoegde Waarde, omzetbelasting die over een groot aantal producten en diensten wordt geheven.

Inhoudingsplichtigeverklaring: verklaring van de Belastingdienst dat de houder ervan de inhoudingsplicht heeft.

Inkomstenbelasting: belasting over het totaal aan inkomsten van iemand, dus niet alleen over het loon.

Loonbelasting: belasting die de werkgever samen met de premies volksverzekeringen inhoudt op het loon van de werknemers en afdraagt aan de fiscus. Het totaal wordt ook wel voorheffing genoemd.

Loonverdelingsverklaring: formulier van de Belastingdienst waarop wordt aangegeven welk deel van de gage van een band nettoloon is en welk deel algemene kosten.

Het formulier heet officieel 'Verklaring loonbelasting Premie volksverzekering, verdeling loon onder een gezelschap artiesten' en is gratis verkrijgbaar bij alle kantoren van de belastingdienst.

Netto: bedrag waar alle belastingen en premies zijn afgetrokken.

Uitkoopsom: bruto gage-bedrag voor artiest of band inclusief onkosten en BTW.

Vennootschapsbelasting: belasting over de winst van rechtspersonen.

Volksverzekeringen: AOW (Algemene Ouderdomswet), AAW (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet), AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten), AWW (Algemene Weduwen en Wezenwet) en (AKW) Algemene Kinderbijslagwet

Voorheffing: zie loonbelasting.

Werknemersverzekeringen: WW (Werkloosheidswet), ZFW (Ziekenfondswet), WAO (Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering) en ZW (Ziektewet).

Zelfstandigheidsverklaring: verklaring van de Sociale Verzekeringsraad dat de houder ervan zelfstandig beroepsbeoefenaar is.

TOT SLOT

Belastingwetgeving – zeker voor artiesten – is bijzonder gecompliceerd. Op de bestaande wetten en regels zijn talloze uitzonderingen. Ook wordt de belastingregelgeving regelmatig door de overheid aangepast en veranderd. Daarom zijn in deze brochure alleen de grote lijnen van de belastingwetgeving voor artiesten behandeld.

ADRESSEN

Juridisch/belastingtechnisch advies:

In deze brochure wordt hier en daar verwezen naar een gespecialiseerde jurist of belastingdeskundige. Ken je zo iemand niet, informeer dan bij de plaatselijke of provinciale poporganisatie. Wanneer je lid bent of wordt van de BV Pop/Kunstenbond FNV, kun je gratis advies krijgen.

BV Pop/Kunstenbond FNV

Postbus 63107

1005 LC Amsterdam

tel 020 683 71 76

fax 020 683 68 21

Sociale Verzekeringsraad

Postbus 100

2700 AC Zoetermeer

tel 079 530911

BRONNEN

P.L.M. Kamphuis, D. Molenaar, E.W.A. Veldhuizen, *Artiest en fiscus* (3e herziene druk), uitg. Kluwer, Deventer 1994, ISBN 90- 200-1654-7

C.H.J. van Leeuwen, M.T.M. Koedooder, N.F.M. Mens, *Artiest en Recht* 1994, uitg. Kluwer, Deventer, ISBN 90-312-1073-0

Deze brochure is een uitgave van Stichting Popmuziek Nederland in samenwerking met de BV Pop, de Bijzondere Vakgroep Popmuziek van de Kunstenbond FNV.

Research en tekst: Andrea Steinmetz

Adviezen: Drs. Dick Molenaar, Molenaar Belastingadviseurs, Rotterdam
Mr. Coby van den Berg, Kunstenbond FNV, Amsterdam

Eindredactie: Laurence van Haren, Lutgard Mutsaers

OVERZICHT BROCHUREREKES SPN/BV Pop:

- Een CD maken in eigen beheer
- Optreden in het buitenland
- Het boeken en promoten van een popgroep
- Belastingen en rechtsvormen voor popmuzikanten
- Rechten: auteursrecht, naburige rechten, muziekuitgevers, uitgavecontract
- WW en RWW voor popmuzikanten
- Optreed-, boekings- en managementcontracten
- Contracten: artiestencontract, licentie-overeenkomsten, distributie-overeenkomst
- Informatie BV Pop *
- Informatie Stichting Popmuziek Nederland *
- Informatie Poparchieef Nederland *

* De brochures met algemene informatie over de BV Pop, SPN en Poparchieef Nederland zijn gratis. De overige brochures zijn verkrijgbaar voor f 5,- per stuk bij de SPN. Voor organisaties (muzikantenwinkels, podia, oefenruimtes e.d.) is de gehele reeks met display verkrijgbaar. Bel voor bestelwijze en prijsopgave van een display met inhoud met de SPN.

een uitgave van

STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND

Wibautstraat 214 • 1091 GS Amsterdam • Telefoon 020 668 22 55 • Fax 020 668 50 41

© Stichting Popmuziek Nederland, Amsterdam, 1995

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel bij de totstandkoming van deze brochure de grootst mogelijke zorg is betracht, bestaat de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is. De uitgever, de redactie en de auteurs zijn dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van deze uitgave.

druk: Heyt, Amsterdam

design: Dettline

VOOR ACTIEVE MUZIKANTEN DIE

ALLES WILLEN

WETEN IS ER NU:

MUSIC MAKER'S MUZIKANTENGIDS 1995 IS HET IDEALE HANDBOEK VOOR IEDERE POPMUZIKANT.

JE VINDT ER ALLES OVER:

■ het kopen van een instrument ■ het starten van een band ■ componeren ■ promotie ■ talentenjachten ■ hoe krijg ik optredens ■ boekhouding en BTW-plicht ■ boekingskantoren en managers ■ spelen in de studio ■ stageplan * een CD in eigen beheer ■ een platencontract ■ de muzikuitgever ■ Buma/Stemra ■ de Sena ■ spelen in het buitenland ■ muziek maken als beroep

Kortom, alles wat een popmuzikant tegenkomt en bezighoudt, van beginnend amateur tot vergevorderd prof, vindt je in deze handige gids van Music Maker!

KORTING VOOR ABONNEES VAN MUSIC MAKER

Actieve muzikanten bestellen deze gids natuurlijk meteen bij Music Maker. En wat dacht je van de gids als cadeau-idee? De prijs is f 49,95, inclusief BTW en verzenden. Music Maker abonnees krijgen f 10,- korting en betalen maar f 39,95. Vermeld dan wel je abonneenummer bij de bestelling !

MUSIC maker®

Music Maker's muzikanten gids '95

BESTELLEN GAAT HEEL EENVOUDIG VIA DE MUSIC MAKER-SHOP:

Maak het juiste bedrag over op giro 830 728 t.n.v. Misset uitgeverij bv te Arnhem o.v.v. "Music Maker shop bestelnr. MM088", of zend een betaalcheque/girotbetaalkaart met de bestelling naar Misset uitgeverij bv, Music Maker shop, Antwoordnummer 2022, 6800 WR Arnhem. Telefoon 085 - 209 911.

**IEDERE MAAND ONMISBARE INFORMATIE
VOOR DE ACTIEVE MUZIKANT**